

تاریخچه اخلاق پزشکی

اخلاق پزشکی تاریخچه‌ای بسیار طولانی (بیش از ۲۵۰۰ سال) در سراسر جهان دارد. بر اساس تصور رایج، تاریخ اخلاق پزشکی با بقراط شروع می‌شود در حالی‌که به نظر میرسد، اخلاق پزشکی سابقه کهن تری داشته باشد. بدون شک از دیرباز فرهنگ‌های مختلفی مانند مصر باستان، بابلی، یونانی و ایرانی به منظور حفظ حقوق بیماران و قرار دادن حرفه طب در چهارچوب قانونی تلاش‌های گسترده‌ای کرده‌اند. قانون حمورابی که قدمت آن مربوط به سال ۱۷۵۰ قبل از میلاد می‌باشد، به عنوان یکی از اولین دست‌نوشته‌های بشری در این موضوع در نظر گرفته می‌شود {تاریخچه اخلاق پزشکی در ایران - باقر لاریجانی}. سازمان‌های مختلف دنیا از سال ۱۹۴۵ اصول و موازین اخلاقی متفاوتی را مورد استفاده قرار داده‌اند. از مهم‌ترین و شناخته شده‌ترین آنها می‌توان به بیانیه نورنبرگ در سال ۱۹۴۷ میلادی، اعلامیه هلسینکی در سال‌های ۱۹۶۴ و ۱۹۷۵ میلادی، راهنمای صادر شده توسط سازمان بهداشت و رفاه دولت آمریکا در سال ۱۹۷۴ اشاره کرد {اصول و موازین اخلاق پزشکی و میزان سازگاری آن با مبانی اخلاق اسلامی - حجت الاسلام اسم حسینی}. اخلاق پزشکی در ایران از سابقه‌ای دیرینه برخوردار است به طوری که در بعضی منابع بیان شده است که سابقه آن به دوران قبل از بقراط می‌رسد و در آن زمان از اصطلاح "مدرن" برای اخلاق پزشکی استفاده شده است {پزشک و ملاحظیات اخلاقی جلد ۱ و ۲}. با وجود پیوند عمیق علم پزشکی از دوران قبل از اسلام در ایران با تعلیمات اوستا و آیین مذهبی زرتشت باید گفت که پیدایش اسلام تأثیر بسیار برجسته‌ای بر توسعه علم پزشکی و نیز تکمیل مکارم اخلاق در قشر پزشکان داشته است. امروزه نیز به ویژه در دهه‌های اخیر، اخلاق در پزشکی مورد توجه گسترده بسیاری از دانشمندان و اندیشمندان جهان قرار گرفته است که تلاش سازمان‌های جهانی به منظور قانونمند کردن اصول اخلاقی در دانش پزشکی و تدوین بیانیه جهانی اخلاق زیستی به وسیله سازمان یونسکو از جمله ثمرات ارزشمند این توجه می‌باشند. از آنجا که اخلاق پزشکی به هیچ وجه از توسعه و پیشرفت دانش پزشکی جدا نمی‌باشد بنابراین بسیار ضروری است که با وجود مشکلات بسیاری که با آن مواجه هستیم تمامی اساتید، محققین، دانشجویان و مسئولان کشور در کنار اهتمام به توسعه علم در زمینه‌های مختلف، توجه به مبانی و اصول اخلاقی را از یاد نبرند {تاریخچه اخلاق پزشکی در ایران - باقر لاریجانی}.

در سال ۱۳۷۲ نیز اولین مرکز مطالعات و تحقیقات اخلاق پزشکی در حوزه معاونت دانشجویی، فرهنگی، حقوقی و مجلس وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی با تعیین اهداف مهمی همچون تشکیل گروه‌های آموزشی اخلاق پزشکی در بسیاری از دانشکده‌های علوم پزشکی کشور، آموزش متخصصین اخلاق پزشکی، انتشار کتب درسی جهت برنامه درسی دانشکده‌های علوم پزشکی و تاسیس شورای نظارت بر مسائل اخلاقی در پزشکی، تشکیل شد.